

Kníže Václav

(vládl 924 nebo 925–935)

Kníže Václav z rodu Přemyslovců byl podle všeho na svou dobu značně vzdělaný člověk. Jako mladý chlapec se na hradišti Budči nedaleko Prahy z příkazu svého otce Vratislava I. učil latinskému písmu a stal se z něj horlivý zastánce křesťanské víry. Vliv na něj měla určitě i jeho babička, svatá Ludmila.

S kým si Václav neporozuměl, byl jeho mladší bratr Boleslav. Lze se jen domnívat, co za tím vším vězelo. Mezi sourozenci to jiskřilo třeba kvůli zahraniční orientaci českého státu. Václav dával přednost Sasku před Bavorskem a obecně se traduje, že se

zavázal jeho vládci Jindřichu I. Ptáčníkovi odvádět pravidelný poplatek (tzv. daň míru – latinsky *tributum pacis*), který ročně činil 500 hřiven stříbra (něco přes 100 kilogramů) a 120 volů. Tak se snažil odvrátit přímý útok a pro svou zemi zajistit mír. Na Pražském hradě nechal Václav kvůli upevnění křesťanství vybudovat kostel zasvěcený sv. Vítu.

Václavova činnost se asi mocichtivému Boleslavovi a mnohým dalším lidem v zemi nelíbila, proto události šly k pochmurnému konci.

Malý Václav se učí číst a psát, dohlíží na něj babička Ludmila.

Dějištěm tragédie se stala dnešní Stará Boleslav, kam Boleslav svého bratra pozval na návštěvu. Napjatá atmosféra panovala už v hodovní síni, kde Boleslavovi lidé, zdatně posilnění alkoholem, dostávali kuráž, ztráceli zábrany a snad by se na Václava vrhli už tam. Václavovi se v síni z tohoto důvodu příliš dlouho vysedávat nechtělo a brzy se odebral k spánku.

Druhého dne, 28. září časně zrána, zamířil na bohoslužbu do tamního kostela sv. Kosmy a Damiána. Během cesty ho dostihl Boleslav a dali se do řeči. Václav bratra objal a poděkoval mu za včerejší hostinu. Boleslav mu však potměšile odpověděl: „Včera ovšem, jak chvíle toho žádala, jsem tě pohostil, nyní však takto bratr bratru poslouží.“ Vzápětí udeřil Václava plochou stranou meče přes hlavu. Václav mu zbraň vytrhl z ruky, srazil ho na zem a pospíchal dál. Boleslavovi muži Václava dostihli a před vstupem do kostela ho zavraždili. Boleslavovým spojencem prý byl i místní kněz, který před knížetem zavřel kostelní vrata.

Tři roky po Václavově smrti byly jeho ostatky z příkazu Boleslava, toho času už českého knížete, převezeny z Boleslavi a uloženy v pražském kostele sv. Víta. V české společnosti se velmi brzy utvořil obraz Václava jako mučedníka a svěťce. Svatý Václav se stal symbolem české státnosti, přímluvцем a patronem české země na nebesích a jejím věčným a ideálním panovníkem.

Zavraždění Václava ve Staré Boleslavi

Blaniční rytíři

Hora Blaník patřila po staletí k posvátným místům českého národa. Pověst, která se o ní vypravuje, znamenala v nejtěžších dobách pro lid naději, že nepřítel český národ nezahubí, že šťastně přečká i nejtěžší boje. Podle vyprávění je v hoře Blaníku ukryto početné vojsko rytířů. Až bude české zemi nejhůře, až na ni udeří velká přesila nepřátel, otevře se kamenná stěna hory a vojsko vyjede Čechům na pomoc. Patron české země, svatý Václav, pojede na svém bělouši v čele rytířů a praporem dá znamení k útoku. Mnoho krve poteče, ale blanické vojsko slavně zvítězí a česká země bude zachráněna.

„Časně ráno se vypravíš do lesa na maliny,“ nařídila selka z vesničky nedaleko Blaníku své děvečce Marii, „vezmi si džbáněk a chci, ays byla v poledne zpátky.“ Marie trhala maliny a znenadání se ocitla u Blaníku. Jaké bylo její překvapení, když spatřila, že ohromná skála u paty hory je odvalena a uvnitř se černá velká jeskyně.

Náhle se před dívkou objevil neznámý muž ve starobylém vojenském oděvu. „Děvče, pojď se mnou, trochu nám poklidíš v našem příbytku,“ oslovil Marii. „Kdo jsi pane?“ zeptala se dívka, ale odpovědi se nedočkala. Přesto neměla ani trochu strach a následovala muže do hory. Ve veliké jeskyni bylo mnoho rytířů a jejich koní. Všichni spali, někteří vleže, jiní vsedě, někteří dokonce na koních. Marie popadla koště, zametala a smýčela a brzy byla s prací hotova. „Pojď, vyvedu tě ven,“ řekl její průvodce, „a zde máš odměnu za svou práci.“ Dívka poděkovala a spěchala k domovu. „Ztratila jsem džbáněk s malinami,“ pomyslela si, ale kupodivu se jí nikdo na něj neptal. Všichni byli rádi, že jí zase vidí. „Kdes byla celý rok?“ ptala se selka. „Všichni už tě tady oplakali.“ Marie vyprávěla, co se jí přihodilo:

„Připadlo mi, že jsem v jeskyni strávila sotva pár hodin,“ řekla nakonec. „Tyhle peníze jsem dostala za práci,“ řekla a ukázala všem stříbrné mince. Peníze byly podivné a starobylé, takové nikdo nikdy neviděl.

Podobnou příhodu zažil i kovář z nedalekých Louňovic. I on potkal nedaleko Blaníku rytíře, který ho žádal, aby vstoupil do jeskyně a okoval rytířům koně. „Musím se vrátit do kovárny, čeká mě dnes ještě hodně práce,“ odmítl kovář pozvání. „Jen pojď, odvedeš-li dobrou práci, nebudeš litovat,“ řekl rytíř. Kovář se nechal přesvědčit. Když okoval koně, vzal rytíř v koutě jeskyně pytel a nasypal do něj smetí. „To je tvá odměna,“ řekl kováři a propustil ho. „To je pěkná odměna,“ zuřil kovář a ve zlosti vysypal všechno smetí do trávy. „Vezmu si alespoň pytel, může se hodit.“ Doma se dověděl, že byl pryč celý rok. „Nikdo už jsme nedoufali, že se ještě vrátíš,“ plakala radostí kovářova žena. Když kovář chtěl z darovaného pytle vyprášit poslední smetí,

vypadlo na zem několik velkých stříbrných mincí. „Já hlupák jsem všechno vysypal,“ litoval kovář a rychle běžel zpátky. Ale u hory neležely ani peníze, ba ani smetí. V Blaníku dodnes tiše spí rytíři svatého Václava. A my všichni si přejeme, aby se nikdy nemuseli probudit.